

Το πάθος της απληστίας (Λουκ. ιβ´16-21)

Ορθοδοξία / Ιερός Άμβων

Μητροπολίτης Εδέσσης, Πέλλης & Αλμωπίας Ιωήλ

«Τι ποιήσω, ότι ουκ έχω που συνάξω τους καρπούς μου;»

Ο Κύριος εξαιτίας μιάς ερωτήσεως κάποιου για κληρονομικές υποθέσεις με τον αδελφό του είπε «ότι ουκ εν τω περισσεύειν τινί η ζωή αυτού εστιν εκ των υπάρχόντων αυτού» (Λουκ. 12,15), δηλ. κι αν έχει κάποιος αφθονία, τα πλούτη του δεν του δίνουν ζωή. Η ανθρώπινη ζωή δε συμπαρεκτείνεται με τα ανθρώπινα πλούτη. Στη συνέχεια για να στηρίξει τη διαπίστωσή Του αυτή ο Κύριος είπε την παραβολή του άφρονος και άπληστου πλουσίου. Ας δούμε τα σημεία της απληστίας του.

Τα σημεία της απληστίας του πλουσίου.

Πρώτα πρώτα στην παραβολή φαίνεται η ευσπλαχνία του Θεού. Δεν ευφόρησε κάποιο χωράφι του πλουσίου, αλλά «η χώρα» (οπ. π. στιχ. 16). Όλα τα κτήματά του τη χρονιά εκείνη ήταν καρποφόρα. Μπροστά στα αναμενόμενα αγαθά που επρόκειτο να λάβει ο άπληστος εκείνος άνθρωπος, συμπεριφέρθηκε ανόητα. Καταλήφθηκε από άπληστους λογισμούς. Θέλοντας να μαζέψει όλους τους

καρπούς του εξαιτίας της πλεονεξίας του και μην μπορώντας, επειδή ο όγκος των αγαθών ήταν μεγάλος, «εξαπορείται και στεναχωρείται, ως άγαν πένης, ο άγαν πλούσιος», δηλ. στενοχωριέται σαν είναι πάρα πολύ φτωχός, εκείνος που ήταν πολύ πλούσιος, τονίζει ο Ευθύμιος Ζιγαβηνός. Έπρεπε η να δώσει τους παλαιούς καρπούς στους πτωχούς η να ευχαριστήσει το Θεό για την ευφορία. Τίποτε από τα δύο δεν έκανε. Δεν κατάλαβε πως ο Θεός του έδωσε τόσα αγαθά όχι για να τρώγει αυτός, αλλά και για τους ενδεείς και τους ανήμπορους. Το ότι ευφόρησε η χώρα του δείχνει το βάθος του πλούτου του. Αυτός που είχε τόσο πλούτο, φωνάζει σαν φτωχός. Ο Θεός έδωσε αγαθά κι ο άνθρωπος απάντησε με απληστία.

Εντύπωση προκαλεί και ο τρόπος που ομιλεί. Λέγει: «Οι αποθήκες μου, οι καρποί μου, τα αγαθά μου, τα γεννήματά μου· «η ψυχή μου, φάγε, πίε, ευφραίνου» (οπ. π. στιχ. 17 και εξ.). Ο άνθρωπος αυτός φαίνεται στην παραβολή σαν να μην έχει συγγενείς, οικογένεια, παιδιά, γνωστούς και οικείους. Μόνο για τον εαυτό του κάνει λόγο. Σαν να λέγει: «Ουδένα έχω κοινωνόν, ουδένα μεριστήν ποιούμαι, ου του Θεού εισιν, αλλ' εμά, μόνος ούν απολαύσω» (άγιος Θεοφύλακτος), δηλ. «δεν έχω κανέναν που να συμμεριστεί τα πλούτη μου, κανέναν δε θα τα μοιραστεί μαζί μου, δεν είναι του Θεού, αλλά δικά μου, μόνος μου θα τα απολαύσω». Η απληστία κάνει τον άνθρωπο να στεγνώσει από κάθε ανθρώπινο αίσθημα. Διαλύει συγγενικούς δεσμούς και αποξενώνει τους ανθρώπους από το κοινωνικό σύνολο.

Άλλο σημείο της απληστίας του πλουσίου είναι οι επιθυμίες του για το μέλλον. Το φαγητό, η ευωχία και η απόλαυση ήταν τα μόνα που επιθυμούσε, όταν θα μάζευε τον πλούτο. Σημειώνει ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας πως με τη λέξη «ευφραίνου» υποδηλώνονται τα υπογάστρια πάθη· «ακολουθεί γαρ τω κόρω τα αφροδίσια», δηλ. ακολουθούν τον κόρο (την πληθώρα των αγαθών) τα αφροδίσια

πάθη. Πράγματι τα σαρκικά πάθη πολλές φορές συμβαδίζουν με την πλησμονή (χόρτασμα) των υλικών αγαθών και μάλιστα της γαστριμαργίας. Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας λένουν πως η γαστριμαργία είναι η μητέρα της πορνείας. Μετά από φαγοπότια και κραιπάλες και μέθες είναι συνηθισμένο φαινόμενο να πέφτουν οι συμμετέχοντες σε τέτοιες καταστάσεις στην πορνεία. Η απληστία καταστρέφει τον άνθρωπο.

Είναι μεγάλο πάθος η απληστία.

Ο ιερός Χρυσόστομος σε μία ομιλία του γράφει πως τα πάθη που πολεμούν τον άνθρωπο είναι η πλεονεξία, η ακολασία και η κακή επιθυμία· «Τα τυραννούνται μάλιστα το των ανθρώπων γένος, ταύτά εστι· πλεονεξία και ακολασία και επιθυμία κακή». Ο πλεονέκτης, που είναι ειδωλολάτρης (Εφεσ. 5,5), δεν είναι ποτέ ειρηνικός. Πάντοτε είναι στην ταραχή. Μηχανεύεται τρόπους νόμιμους ή ανόμους για να συλλέξει περισσότερα αγαθά στη ζωή του. Είναι καχύποπτος γιατί δεν εμπιστεύεται κανέναν από τους οικείους του η γνωστούς ή, ακόμη, κι εκείνους που τον πλησιάζουν με καλή πρόθεση. Όλους τους υποψιάζεται και τους αντιμετωπίζει με αμφιβολία. Φοβάται μήπως τον αδικήσουν η τον ζημιώσουν. Ο άπληστος δεν μπορεί να έχει καθαρά νοήματα και καρδιά. Ο Κύριος είπε πως μέσα από την καρδιά του αμαρτωλού ανθρώπου εκπορεύονται μεταξύ άλλων και «πλεονεξία» (Μαρκ. 7,22). Μάλιστα τονίζει πως όλα αυτά «κοινοί τον άνθρωπον» (οπ. π. στιχ. 23), δηλ. μολύνουν τον άνθρωπο. Η πλεονεξία μας απομακρύνει από το Θεό και τους ανθρώπους, μας αποθηριώνει.

Το πάθος της απληστίας κάνει τον άνθρωπο να μην έχει εμπιστοσύνη στο Θεό, αλλά στα χρήματα και τα υλικά αγαθά. Η πλεονεξία είναι όντως μια ειδωλολατρία. Σε πολλούς έχει υποκαταστήσει την πρόνοια του Θεού. Ας επαναστήσουμε εναντίον του εαυτού μας και ας αναζητήσουμε τη χάρη του Θεού, που είναι πλούτος άσυλος και θησαυρός «ανέκλειπτος» (Λουκ. 12,33). Είναι αγαθό που έχει πάντοτε την αξία του και εκείνο που κατ' εξοχήν πάντοτε έχουμε ανάγκη.

<https://bit.ly/3EIRIRB>